

Társadalmi szervezetek, alapítványok életéből

Alapítvány a felbomlott családok gyermekeiért (Az egyszülős klubtól a gyermekvédő pártig)

1988-ben Tatabányán szülő-csoportot hoztam létre a Nevelési Tanácsadóba járó, gyermeküket egyedül nevelő szülőkből. Úgy gondoltam, hogy a családok jellemző nevelési problémáira a közös beszélgetések adhatnak megoldást. A gyermekek önállótlanága, magányossága, szüleikkel szembeni feszült viszonya, a jellemzően viharos kamaszkor, az iskolai kudarcok, csavargás, bandázás, gyakori problémák voltak a családokban. A szülőcsoport mellett szinte kezdettől fogva működött a gyermekcsoport is, hiszen az egyedül nevelő szülők nem tudták kire hagyni a gyermekeiket. A gyermekek megéheztek, megszomjajztak, bevezettük a málnát, ropit, szülőknek teát, kezdett klub-hangulatúvá válni a dolog.

Szintén a Nevelési Tanácsadó gyakorlatából jött létre az a hétvégi szolgáltatás is, amely lehetővé tette az elvált és gyermekétől elszakadt szülők találkozását régen látott gyermekükkel. Tatabányán ez pusztán a találkozás körülményeinek megteremtését és némi szakmai közvetítést, felügyeletet jelentett a Nevelési Tanácsadó játszószobájában. Ezek a szombati alkalmak a gyámhatóságnak írt szakvéleményhez adtak többlet-információkat. Főleg börtönből, vagy elmeosztályról szabadult, gyermeküket hosszú ideje nem látogató szülők részére biztosítottuk így a kapcsolattartás minimális lehetőségét.

1989. őszétől a VII. kerületi Nevelési Tanácsadó vezetője lettem, és Budapesten újra szerveztem e két szolgáltatást. Mint az Országos Gyermekvédő Liga Családi Munkabizottságának vezetője, a Liga keretében működtettem az Egyszülős - Klubot 1990. áprilisától, a Kapcsolat - Ügyeletet pedig szeptembertől. Az előbbinek az Almássy téri Szabadidő Központ, a Kapcsolat - Ügyeletnek a Nevelési Tanácsadó adott otthont.

Az Egyszülős Klub szervezését úgy kezdtem, hogy a VII. kerületi iskolák és óvodák gyermekvédelmi felelősem keresztül jutottam el az óvodás, ill. alsó tagozatos korú gyermekeket nevelő egyszülős családokhoz. A levélhez válaszlapot is mellékelünk. A kb. 300 kérdőívből 53-at küldtek vissza.

A válaszolók véleménye alapján indítottuk be péntekenként az Egyszülős-Klubot, amelyen kezdetben 15-20 család vett részt. Ezenkívül jelen volt mindig a Családsegítő Központ és a Szabadidő Központ egy-egy munkatársa is, a csoportot vezető nevelési tanácsadós szakemberek mellett. Különböző pályázatokon összesen 400.000 forintot nyertünk erre a célra, és már kezdetben meg tudtuk oldani a gyermekek foglalkoztatását (játékok vásárlásával, két-három, gyermekekre vigyázó felnőtt biztosításával).

A hamarosan beindult „Kapcsolat-Ügyelettel” együtt e két szolgáltatást szórólapon hirdettük meg. Gyámhatóságoknak, bíróságoknak, művelődési osztályoknak, nevelési tanácsadóknak küldtünk belőle. Közben a pályázati pénzekből adott támogatás révén az ország több pontján is megindult az egyszülős-klubok szervezése (Tatabánya, Gyöngyös, Eger, Bonyhád, Baja, Szeged). Tudtommal azóta további támogatás hiányában ezek megszűntek.)

1991. végére a budapesti Egyszülős-Klub és a Kapcsolat-Ügyelet is csaknem erre a sorsra jutott. A Népjóléti Minisztériumot ismételen hidegen hagyta pályázatunk. Elhatároztam,

hogy az általam létrehozott és vezetett két szolgáltatásból önálló alapítványt hozok létre. Az Erzsébetvárosi Nevelési Tanácsadó dolgozói

10.000 forintot adtak össze, és dr. Herczegfalvi Ágnes gyermek- és ideggyógyász szakorvosunk vállalta az alapító szerepét. Dr. Domszky Gábor pozitívan értékelte kezdeményezésünket, így jelentős támogatást is kaptunk a Fővárosi Önkormányzattól. Ezenkívül az Erzsébetvárosi és Terézvárosi Önkormányzat támogatását is élvezzük. Tevékenységünk az egész fővárosra kiterjed.

Az Egyszülős Klub iránt növekvő az érdeklődés. Jelenleg már 35-40 család látogatja, 1992-ben már a harmadik nyári tábort szervezték meg. A két elsőt a nagycsaládokkal, a mostanit már önállóan 50-60 fővel bonyolították le. A klubnak választott vezetője van, rendszeres, közös szabadidő programokat szerveznek, egymás gyermekeire vigyáznak, baráti ill. élettársi kapcsolatok szövődtek. Az Almássy téri Szabadidő Központ minden segítséget megad működésükhöz. Nem kér teremléti díjat, játékokat vásárol számukra, minden programjára ingyen engedi be a klubtagokat, műsorfüzetükben az Egyszülős Klub is szerepel.

A nyári táborok idején is folytatódik a pszichológiai és drámapedagógiai munka. Az idei tábor nagy tanulsága: érdemes gyermek-felnőtt közös pszichodráma foglalkozásokat tartani, mert a gyermekek a szülők számára nehéz helyzeteket kreatív módon, természetes egyszerűséggel oldották meg, és számos nevelési kérdésben kataritikus élményt nyújtó tükröt tudtak tartani szüleiknek.

A klub alaphangulata a kezdetektől máig jelentősen változott. Az első alkalomak feszültséggel teli, hisztérikus, világfájdalmas, tüskés, vagy éppen depressziós „elhagyott” női, mára kiegészültek szintén gyermeküket egyedül nevelő apákkal, és a csoport alaphangulata valódi szabadidős társaságéra hasonlít. Nagy szerepe van ebben a nyári táboroknak, kirándulásoknak, buliknak, és a gyermekekkel foglalkozó drámapedagógusoknak, ill. a szülőkkel foglalkozó pszichológusoknak is. A jelenlegi szakaszban az önismereti csoportjellegét lassan felváltja az önsegítő tevékenység. Mi szakemberek fokozatosan visszahúzódunk, és csak arra vigyázunk, hogy a klub továbbra is nyitott maradjon az újonnan belépők előtt.

Távlati terveink között szerepel egy napközbeni gyermekmegőrző létesítése, hogy a szülők munka után nyugodtan intézhessék ügyeiket. A Klub tapasztalatai alapján jutottunk arra a következtetésre, hogy a gyermekeiket egyedül nevelő szülők számára az jelentené a legnagyobb segítséget, ha időnként – ha csak órákra is – valaki levonná vállukról a gyermeknevelés folyamatos terheit. Ezáltal a gyermekek kipihentebb, türelmesebb szülőket kapnának vissza, közvetve így rajtuk segítünk a szülők tehermentesítésével. Főleg 3-10 éves gyermekek részére tervezzük a megőrzőt, de nem zárkozunk el kisebb vagy nagyobb gyermekek fogadásától sem. Helyszínnek az Almássy-téri Szabadidő Központot választottuk ki, ami ismert, és jól megközelíthető a VII. kerületben. Amennyiben anyagi helyzetünk lehetővé teszi, tovább bővítenénk szolgáltatásainkat nyugdíjas pedagógusok bevonásával (esti gyermekfelügyelet lakáson, korrepetálás a gyermekmegőrzőben, gyermeknevelési tanácsadás, stb.). A hétközi egyszülős gyermekmegőrző a tanév egész ideje alatt, 10 hónapon keresztül működne hetente kétszer 16 és 19 óra között. Egy szakember (pedagógus, népművelő, drámapedagógus vagy gyermekpszichológus) és egy önkéntes segítő (az Egyszülős-Klub egy-egy tagja) részvételével.

Dr. Sebestyén Tamás pszichológus, az Egyszülős Klub szakmai vezetője 1993 januárjában készült felmérése alapján a következő megállapításokat teszi a klub működésével kapcsolatban:

A megkérdezett klubtagok 45 százaléka új tag, 30 százaléka egy és három hónapja jár hozzánk, 10 százaléka fél év és egy éve és 15 százaléka alapító tagok közül kerül ki.

A fentiekből következik, hogy a csoporttevékenységünk nyitott, bizonyítja ezt, hogy a megkérdezettek 75 százaléka nem jár régebben, mint három hónapja hozzánk. A nyitott csoport vezetése jelentősebb és specializáltabb felkészültséget igényel mind a felnőtteket, mind a gyermekcsoportot vezető szakembertől.

A megkérdezettek életkori megoszlását a következő táblázat mutatja.

Életkor	25–30	31–35	36–40	41–45
	10%	45%	20%	25%

A fenti táblázat jól reprezentálja a csoport egészének életkori megoszlását. Érdekes az, hogy 30 és 40 év között igénylik a legjobban a csoport élethelyzet-változtató tevékenységét, ez teszi ki a megkérdezettek 65 százalékát. 40 éven felül már kevésbé hisznek segítség lehetőségében, bizalmatlanabbak és kiábrándultabbak, de még reménykednek az élet adta lehetőségek optimális kihasználhatóságában. A klubunknak 45 éven felül már nincs vonzereje. E kérdésben megkérdezettek nemek közötti körösszetétele a következő megoszlást mutatja. A nők 50 százaléka 31 és 35 év között

- a férfiak 50 százaléka
- 36 és 40 év között
- a nők 25 százaléka
- 41 és afelett van
- a férfiak 30 százaléka
- 41 év felett van.

A fentiek úgy értelmezhetők, hogy az elvált nők zöme 30-35 év közötti 1-2 gyermekkel megpróbál új életet kezdeni, partnert találni, esetleg házasságot kötni. A férfiak ezt 5 éves késéssel próbálják elérni, ennek oka valószínű a Magyarországon kialakult házassági korkülönbségi standardnak köszönhető.

Mi az a probléma, ami vonzotta a klubba az embereket?

Ok	Válási probléma	Nevelési probléma	Társaság hiánya, magány, közérzet	Érdeklődés, kíváncsiság
	15%	20%	40%	30%
	70%			

Az összes válaszok alapján megkérdezettek 70 százaléka a társaságra, az új párra találás, az érdeklődés, kíváncsiság miatt jött be. A nemek bontásában érdekes, hogy a nők 60 százaléka a társaságért, pár találásért jött közénk, míg a férfiak zöme 45 százaléka kíváncsiságból jött el a foglalkozásokra.

Visszatérve az összevont táblázat adataira a megkérdezettek 40 százaléka meri csak nyíltan vállalni a magány, társaság és párkeresés problémáját. Természetesen ide tartozik az a 30 százalék is, aki érdeklődést, kíváncsiságot ír le, mint a klubba járás motívumát. Ezeket a válaszokat főleg férfiak adták. E kettő összege, 70 százalék, azt mutatja, hogy Magyarországon igen jelentős probléma a magány kérdése.

A nevelési problémákra hivatkozik a megkérdezettek 20 százaléka, ők főképpen azt várják a klubtól, hogy a gyermek-szülő konfliktusra megoldást találjunk.

A konkrét válási konfliktusokkal küzd a válaszadók 15 százaléka, erre keres a klubban támogatást és kér tanácsot.

Az akut és krónikus válási problémák megoldását a klubunk tovább fejlesztett ún. válási tréningjén igyekszünk megoldani. A tréning csoportok szervezése folyik.

A Kapcsolat-Ügyeleten eddig több mint 60 család vett részt. Az eltelt 2 és fél év alatt 90 ügyeletet tartottunk. A Nevelési Tanácsadó szakemberei között összeszokott ügyeleti párok alakultak ki, akik egyre eredményesebben birkóznak meg a legnehezebb ügyekkel is. Eseteink túlnyomó többsége több éves bírósági, gyámügyi, ill. különböző szakértői, nevelési tanácsadói eredménytelen segítségnyújtási kísérlet után kerül hozzánk. A szülők eddigre már egymás halálos ellenségeiként érkeznek az első foglalkozásra, „több kilós” aktát tesznek le érvként az asztalunkra. Ennek ellenére az esetek nagyobb hányadában a gyermek számára megnyugtatóan fejezzük be a munkát. A legtöbb esetet az Országos Gyermekvédő Ligától kapjuk, de több kerület gyámügyi előadója is igénybe veszi már szolgáltatásunkat. A kapcsolat helyéül a Kapcsolat-Ügyeletet jelölik meg, ha végképp kimerültek az eddigi megoldási kísérletek. A bíróság is megkeresett már bennünket ilyen jellegű kéréssel. Ezenkívül saját nevelési tanácsadói gyakorlatunkban is felhasználjuk ezt a lehetőséget. Egyre gyakrabban fordul elő az is, hogy a szülők egymásnak ajánlják a Kapcsolat-Ügyeletet, és önként jelentkeznek. Szeretnénk elérni, hogy a gyermekek körében is ismertté váljon ez a szolgáltatásunk.

Egy-egy szombat délelőtt két-két családdal tudunk így foglalkozni, 10 illetve fél 12 órától. A játszósobai tapasztalatokról jegyzőkönyv készül. Szükség esetén ennek alapján kérésre véleményt írunk a gyámhatóság, illetve bíróság részére.

A Kapcsolat-Ügyelet léte időnként zavarba hozza a gyámhatóságot, bíróságot, az ügyvédeket, de a jelenlegi merev jogszabályokhoz igazodó szülőket is. Megfigyelési tapasztalatainkról írt összefoglalóink, amelyeket kérésre mindkét szülőnek a kezébe adunk, néha elkerülnek a bírósági tárgyalásra is. Ezek az írások nem hasonlítanak a bíróság által jól ismert igazságügyi pszichológusok szakvéleményeire, de több információt tartalmaznak, mint pl. egy olyan szakvélemény, amely kizárólag tesztek alapján, egyetlen találkozón szerzett benyomás után készült, nem megfelelő körülmények között (rendőrségi, vagy kórházi folyosón történt várakozás után), esetleg nem is gyermekpszichológus vizsgálata alapján. Egyre gyakrabban fordul elő, hogy véleményünket a bíróság figyelembe veszi döntéseinél. Ez érthető, hiszen szakpszichológus által írt, a gyermek számára természetes környezetben (játszószoba) zajló valóságos történés szakmai értékeléséről van szó. Előbb-utóbb ezért még meggyűlik a bajunk az Igazságügyi Pszichológus Szakértők Testületével!

Végezetül bemutatok néhány esetet azok közül, amelyekkel szombatonként találkozunk:

1. Ahogy bele-beletekintettem egy~egy család életébe, gyakran merült fel bennem a kérdés, hogy milyen mélyre kell leásni a problémában ezeknél az eseteknél ahhoz, hogy valódi eredményt lehessen elérni. Mennyire szükséges egy család életébe beleavatkozni, szükséges-e végső megoldást találni, fontos-e a szülő vagy gyermek személyiségét is

átalakítani, vagy elég az ilyen esetekben csak a felszínes, a körülmények rendezésére irányuló megoldás is (pl. ezentúl havonta helyett kéthetente viheti el a gyermeket a szülő, stb).

Tudom, hogy ezt mindig az adott eset dönti el, de bennem gyakran maradtak kérdőjelek egy-egy eset lezárása után.

Ennek illusztrálására szeretnék leírni két ellentétes esetet.

Egy apa (H.M.) keresett meg bennünket a nagymamával együtt (apa anyja), mert problémák merültek fel a láthatással kapcsolatban. Kiderült, hogy felborult a régi, anyával közösen megállapított láthatási rend, és ezért az apa hétközben is fel-felkereste gyermekét H.R-t. (7 éves). Ez az anyukának nem tetszett. Kiderült az is, hogy az apa anyja áll a háttérben, valószínűleg ő bízta fel a fiát, hogy eltérjen a rendtől. Egyetlen beszélgetés elegendő volt ahhoz, hogy ezt a problémát megoldjuk. Az apa és nagymama is megígérték, hogy visszatérnek ahhoz a gyakorlathoz, amiben már korábban megegyeztek, tehát ezentúl kéthetente péntek estétől vasárnap estig találkozik majd az apa a gyermekével.

Megállapodtunk abban is, hogy többé nem keresi fel őt hétközben. Az ügy tehát megoldódott.

Csakhogy: kiderült, hogy az apa súlyos alkoholizmusból „gyógyult”, ül. elvonókúra után kb. egy éve nem iszik. Személyiségén azonban érződött a korábbi alkoholizmus hatása. Önállóan, bizonytalan, labilis, elesett volt, úgy tűnt, képtelen irányítani saját életét. Vele szemben ott volt az apa anyja, aki egy határozott, erőszakos, céltudatos egyéniségnek tűnt. Kiderült, hogy ő irányítja fia életét, minden döntést kivesz a kezéből. Tehát egy alapjaiban hibás kapcsolat állt fenn köztük, ami az apát zavarta is. Én úgy éreztem, az apának megerősítésre, támogatásra lenne szüksége, hogy kézbe tudja venni saját életének irányítását, a nagymamát pedig háttérbe kellene vonni, szerepét csökkenteni. Fontos lett volna, hogy az anyával (volt feleséggel) legalább minimálisan elfogadtassuk az apát, és kialakítsunk köztük egy indulatmentes légkört.

Ebben az esetben tehát hiányérzetem maradt, úgy éreztem, mélyebbre kellett volna a problémában leásni, és hosszabb távú segítségre lett volna szükség.

Egy másik, ezzel ellentétes példa,

Volt olyan eset, hogy váláskor a gyermek (Gy. J., 6 éves) még olyan kicsi volt, hogy apjára nem is emlékezett. Az anya (akinek a gyermeket elhelyezték) újból férjhez ment, és a gyerek nevelőapját tekintette édesapjának – érthetően. Szeretettel ragaszkodott hozzá, igazi családban érezte magát. De egyszer csak, évek múltán felbukkant az „igazi” apa, akit a gyerek nem is ismert. Ezzel felborult a család élete, és a gyermek körül minden, amit eddig megszokott. Érthető, hogy teljes erejével ellenállt az édesapjának. Persze, hogy joga van a gyerekek mindkét szülőjével tartani a kapcsolatot, de kérdés, hogy ki dönt efelől a jog felől (ami csak jog és nem kötelesség, tehát erőltetni nem lehet!), és milyen szempontok alapján dönt? Kinek az érdekét nézzük? A gyermekét? Mert ebben az esetben kizárólag az apa igényével törődünk, akivel szemben ott állt a gyermek és egész családja.

Ebben az esetben én nem erőltettem volna a kapcsolat kialakítását – pontosan a gyermek érdekeit szem előtt tartva. Ettől függetlenül azonban úgy tűnik, hogy a kezdeti hosszú, meddőnek látszó kísérletezés után az ügy „sikeresen” alakul, édesapját kezdi „megszokni” a gyermek.

N.Gy. és N.Z. kk. fiúgyermekeket édesanyjuk neveli a válásuk óta, és ő különböző indokokra hivatkozva nem engedte gyermekei láthatását az apának. A szülők közötti viszony rendkívül megromlott, egymást csúnya szavakkal illették, és rágalmazták különböző dolgokkal. Az első találkozáskor szinte a tettelegességig fajult volna a helyzet, ha megfelelően nem lépünk közbe. Külön-külön elbeszélgettünk a szülőkkel, majd az anyát arra kértük, hogy

a továbbiakban szombatoként ne kísérje ide a fiúkat – mivel a nagyobbik már 17 éves –, így a volt férjével nem kell találkoznia. Mi megígértük, együtt játszunk gyermekeivel és az apával, de természetesen, mint szakemberek is igyekszünk megítélni, hogy a találkozások valóban érzelmileg rossz irányban befolyásolják-e a gyerekeket, ahogyan ezt az anya látja. Az itt eltöltött időről természetesen neki is egy másik napon beszámolunk.

Az anya ezt az ígéretét betartotta, és így a konfliktusok a találkozásoknál erősen lecsökkentek. Le kellett küzdenünk a kamasz, erősen pubertáló nagyfiú ellenállását, aki eleinte dacos magatartásával megnehezítette az együttléteket, a 9 éves oldott, játékos, apjához azonnal nagyon ragaszkodó volt. Az apát a találkozások előtt tanácsokkal elláttuk nagyobbik gyermekére vonatkozóan. Tűrelmet kértünk tőle, és jeleztük, hogy pl. minek örülnének a gyermekek. Minden alkalommal egy kis előrelépés történt, az együttlétek egyre intimebbek, oldódottabbak lettek, a 17 éves fiú velünk is jóval közlékenyebbé vált. Az anya ezt a tényt nehezen dolgozta fel, és komoly pszichológiai munkát igényelt, hogy rábírnjuk, egyelőre, időnként 1-2 óra hosszát a gyermekek még apjukkal lehessenek az itt eltöltött idő után pl.: egy közös ebéd, vásárlás, stb. erejéig. Ha nehezen is, de ezt az anya elfogadta. Minden esetben visszajelzést kaptunk az apától, miután a gyermekeit hazavitte. Kb.: az 5-6. ittlétük után már csak „randevühely” lett Tanácsadónk, és a közösen kieszelt programokra együtt elmentek. Ez az idő később délutánig bővíthetett az anya hozzájárulásával.

Jelenleg ott tartunk, hogy változatlanul nálunk találkoznak, de az egész napot tőlünk függetlenül töltik el. Már az apa új családjához is feljárnak, ott ebédelnek. A gyerekek jó kedvűek, kiegyensúlyozottnak érezzük őket. Az apa személyisége is sokat változott előnyére, megértőbb, türelmesebb lett. Az anyával még mindig nem sikerült ezt az új helyzetet pozitív megvilágításban láttatni, egy kényszerű megoldásnak érzi a láthatásokat, de legalább hozzájárul, és nem mélyíti a gyermekeiben az apa iránti gyűlöletét. Kapcsolatunk emiatt kevesebb is az édesanyával, de úgy érzem, rövidtávú célunkat elértük, apjukat nem veszítették el a gyerekek.

T. Kapcsolat Alapítvány!

Ezúton szeretném megköszönni szíves közreműködésüket és két munkatársuk segítségét, hogy kapcsolattartási ügyünk megoldására és feszültségek feloldásában - amely köztem és volt férjem családja között volt Balázs nevű gyermekünk láthatását illetően.

Az elmúlt két hónap folyamán, vagyis 1992. novembere óta, miután felkerestem Önöket, megnyugtatóan rendeződtek problémáink. Balázs már az ünnepek előtt és alatt is minden tiltakozás nélkül kéthetenként, szombati napokon elmegy az apjával volt anyósomék lakására. Ezt megelőzően már több mint egy éve nem volt hajlandó Balázs az apjával elmenni, hogy miért, az okát nem árulta el, lényegében most sem derült ki, hogy miért zárkózott el a láthatások elől.

Ágika és Marika kitartó szorgalmas munkájának és közvetlen emberséges, szeretetteljes hozzáállásuknak köszönhető, hogy ma már megnyugtatóan rendeződött a láthatás.

Ez úton szeretném kérni Önöket, hogy az alább közölt ügyiratszámom szíveskedjenek a Központi Kerületi Bíróság felé egy szakértői véleményt és az ügy lezárását kérni nevünkben.

Előre is nagyon köszönöm szíveségüket és segítségüket.

*Tisztelettel:
(név és cím)*

A Kapcsolat Alapítvány jövője sajnos egyszerűen pénzkérdés. Igény van a tevékenységünkre, a szakembergárda is adott. Az eddigi kevésbé hatékony pénzszerzési módszer (pályázatok vég nélküli írása) mellett vállalkozás jellegű tevékenységekbe kell fognunk, természetesen szigorúan szakmai alapon, az Alapítvány céljával megegyező irányban. Így a már említett gyermekmegőrzőn kívül, a következő fizető szolgáltatásokkal szeretnénk bővíteni az Alapítvány tevékenységét.

1. Társkereső szolgálat gyermekeiket egyedül nevelő szülők, illetve hasonló korú magányos férfiak és nők számára.
2. Válási tréning azoknak, akik a válás gondolatával foglalkoznak.
3. Pszichológiai szakvélemények készítése a játékgyártók és kereskedők számára kapcsolatteremtésre alkalmas játékok kiválogatása céljából.
4. Óvodáskorú gyermekek fejlődési prognózisának megállapítása az általam kifejlesztett „OFP”nevű módszerrel, szülők és óvónők részére. A szükséges korrekciós foglalkozások fajtáinak megállapítása, szükség esetén segítség nyújtása.

Meggyőződésem, hogy a Kapcsolat Alapítványnak országos hatókörű, államilag támogatott, hálózattal rendelkező szervezetté kell válnia.

Szűkös anyagi helyzetünk döbentett rá ugyanakkor arra, hogy parlamenti képviselet nélkül a család- és gyermekvédelem - így a mi tevékenységünk sem - kaphat megfelelő támogatást. Ezért kezdeményezésünkre 1993. február 1-én megalakult a Család és Gyermekvédők Pártja.